

STRATEEGIA MEEDE 3

1. Strateegia meetme nimetus
MITMEKESINE ETTEVÕTLUS JA KOHAPEALSED TEENUSED
2. Strateegia meetme rakendamise vajaduse lühikirjeldus
Tegevuspiirkonna ettevõtjatele on oluline toetus ettevõtluse hoogustamiseks ja arendamiseks, mis aitab ettevõtjatel luua toodetele ja teenustele lisaväärtust ning suurendab seeläbi konkurentsivõimet. Meetme rakendamine aitab kaasa ettevõtluskeskkonna arendamisele ja ettevõtlusaktiivsuse suurenemisele. Meede panustab ÜPP-strateegia erieesmärki (edendada tööhõivet, majanduskasvu ning kohalikku arengut maapiirkonnas).
3. Strateegia meetme eesmärk
On loodud uusi teenuseid ja parandatud olemasolevaid (sh kogukonnateenused). Uued tooted ja teenused on turul konkurentsivõimelised ning ettevõtjate loodud ja säilitatud töökohad on jätkusuutlikud.
4. Toetatavad tegevused
<ul style="list-style-type: none">
• Investeeringud põhivarasse (taristusse, hoonetesse, seadmetesse, tarkvarasse jne), sh keskkonnasäästlikes lahendustes
• Investeeringuga seotud järelevalvetegevused
• Koolitus, kui see on seotud põhivara kasutuselevõtmise või teenuste ja tootearendusega ja moodustab kuni 10% investeeringu maksumusest
• Investeeringut ette valmistavad tegevused, kui investeering viiakse ellu sama projekti raames
5. Kohaliku tegevusgrupi nõuded projektitoetuse taotlejale ja toetuse saajale (sh. dokumendid , mida peab projektitoetuse taotleja esitama taotluse esitamisel)
Toetuse saajad: Mikro- ja väikeettevõtjad ¹ , FIEd ja vabaühendused
Nõuded toetuse saajale: Taotleja peab vastama LEADER määrus esitatud nõuetele
<ul style="list-style-type: none">
• Tegevus tuleb ellu viia Lääne-Harju Koostöökogu tegevuspiirkonnas;
• Investeeringu puhul tuleb taotluses täiendavalt kirjeldada äriplaani;
• Tegevused tuleb ellu viia keskkonnasäästlikult;
• Taotlejal ei tohi meetmes olla pooleliolevaid projekte²
• Taotleja saab esitada taotlusvooru ühe projektitaotluse

¹ Vastavalt [Raamatupidamise seadus](#) §3 lg14, ja § 3 lg15¹

²Taotleja võib esitada uue projektitoetuse taotluse tingimusel, et taotluse esitamise päevaks on samas meetmes esitatud projekt (pooleliolev projekt) lõplikult ellu viidud, mida tõendab PRIA e-teenuste keskkonnas esitatud projektitoetuse taotluse puhul viimase maksetaotluse esitamine.

Esitatavad dokumendid:

Projektitoetuse avaldus ja lisadokumendid tulenevalt projekti tegevustest vastavalt [LEADER määrusele](#)

- Juhul, kui taotlejaks on mittetulundusühing, mitte varasema kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud kuu esimese kuupäeva seisuga mittetulundusühingu liikmete nimekiri v.a usulised ühendused;
- Taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta kinnitatud aruanne või bilanss ja kasumiaruanne;
- Hinnapakkumuste võtmisel järgitakse LEADER määruses sätestatud, st. pakkumuskutsed ja hinnapakkumused peavad olema võetud enne projektitaotluse esitamist;
- Toetatava tegevuse eelarve ja mitmes etapis elluviimise korral iga etapi raames taotletav projektitoetuse suurus;
- KOV kinnituskiri ehitustegevuse puhul, kui tegemist on ehitusloa või ehitusteatise kohustusliku tegevusega.
- Ehitise puhul:
  - väljavõtte ehitusprojekti joonistest koos ehitusprojekti seletuskirjaga juhul, kui need on nõutavad ehitusseadustiku kohaselt ja kui ei taotleta toetust ehitusprojekti koostamiseks;
  - uue hoone püstitamisel ärakiri dokumendist, mis tõendab, et kavandatava hoone alune maa on projektitoetuse taotleja omandis või on selle alusele maale projektitoetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus vähemalt kolmeks järgnevas aastaks arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Ärakiri dokumendist, mis tõendab, et maa, millele planeeritakse ehitada, kavandatav ehitus, mida ehitatakse või kuhu seade paigaldatakse, kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt kolmeks aastaks alates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.
- Projektijuhi CV;
- Äriplaan.

Dokumendid esitatakse vastavalt elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Mitteabikõlblikud tegevused:

- Investeeringut ettevalmistavad tegevused, kui need viiakse ellu eraldiseisva projektina (sh projekteerimine)
- Kinnistu ost
- Vabatahtliku töö arvestamine omafinantseeringuna
- Projektijuhtimine
- Muud mitteabikõlblikud kulud vastavalt [LEADER määrusele](#)

6. Toetuse maksimaalne suurus ja määr

Toetuse määr

- kuni 60% abikõlblikest kuludest.
- 15% minimaalne toetuse määr;
- VTA (vähese tähtsusega abi) ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei tohi kolme aasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 300 000 eurot. Jääki kontrolli siit: <https://fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused/riigiabi>

Toetuse suurus:

- Toetuse miinimumsumma 2 000 eurot.
- Toetuse maksimumsumma 200 000 eurot.

7. Strateegia meetme indikaatorid ja sihttasemed

MÕÕDIKUD	Mõõdik	Sihtväärtus 2029. aastal	Allikas
VÄLJUND-NÄITAJAD	Säilitatud töökohtade arv		e-PRIA
	Uuenduslike projektide arv		e-PRIA
	Uute või arendatud teenuste arv		e-PRIA
TULEMUS-NÄITAJAD	Keskkonna ja kliimamuutustega seotud tegevuste arv	10	e-PRIA
	Loodud uute töökohtade arv	10	e-PRIA
	Biomajandusega tegelevate ettevõtete arv	50	e-PRIA
	Toetust saanud ettevõtete ekspordi osakaalu kasv	10%	Äriregister
	Toetust saanud ettevõtete müügitulu kasv töötaja kohta	20%	Äriregister
	Toetust saanud ettevõtete lisandväärtuse kasv töötaja kohta	20%	Äriregister

8. Projektitoetuse taotluste hindamiskriteeriumid

Hindamiskriteerium 1 Projekti põhjendus (25%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> • Kas projekt vastab LHKK strateegiale, s.o visioonile, eesmärkidele ja meetmete väljundnäitajatele? • Kas määratletud on probleem või arengueeldus? • Kas ja mil määral arendab projekt taotlejat, valdkonda, küla ja tegevuspiirkonda? • Milline on kasusaajate hulk ja kes nad on?	Projekt ei ole strateegiaga kooskõlas. Lahendatavat probleemi ei ole määratletud. Projekt ei arenda taotlejat, valdkonda, küla ega tegevuspiirkonda. Kasusaajate hulka pole määratletud või on see väga väike.	1
	Projekt on strateegiaga kaudselt seotud. Lahendatav probleem on kirjeldatud ebamääraselt. Projektist on vähesel määral kasu vaid taotlejale. Kasusaajate hulk on väike.	2
	Projekt on strateegiaga üldiselt kooskõlas. Lahendatav probleem on määratletud üldiselt.	3

	Projektist on kasu taotlejale ja vähesel määral valdkonnale või lähipiirkonnale (nt. Külale). Kasusaajate hulk on üldiselt määratletud, kuid mitte eriti lai.	
	Projekt on strateegiaga kooskõlas. Lahendatav probleem on määratletud arusaadavalt. Projekt aitab kaasa nii taotleja kui lähipiirkonna arengule. Kasusaajate hulk on keskmine.	4
	Projekt tuleneb otseselt strateegias määratletud vajadusest. Lahendatav probleem on ammendavalt määratletud. Projektist on kasu tervele tegevuspiirkonnale. Kasusaajate hulk on lai.	5
Hindamiskriteerium 2 Projekti realistlikkus (20%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas projekti tegevuskava on sobiv projekti elluviimiseks? Kas eelarve on realistlik? Kas ja kuivõrd on tegevuskava ja eelarve omavahel kooskõlas? Kas tegevuskavast saab tervikliku ülevaate, kuidas on projekt kavas ellu viia? Kas tegevuste järjestus on loogiline? Kas ja kuivõrd on tulemuste saavutamine usutav? 	Tulemuste saavutamine ei ole usutav, ajakava ja eelarve on ebarealistlikud. Tegevuskava ja eelarve ei ole omavahel kooskõlas. Taotlusest ei selgu, kuidas on projekt kavas ellu viia.	1
	Tulemuste saavutamine on vähesel määral usutav. Tegevuskava on eelarvega nõrgalt seotud. Taotlusest on projekti elluviimise protsess tuletatav, aga mitte selgitatud.	2
	Tulemuste saavutamine on üldjoontes usutav. Seosed eelarve ja tegevuskava vahel on olemas. Ülevaade projekti elluviimisest on üldiselt olemas.	3
	Tulemuste saavutamine on enamjaolt usutav. Eelarve ja tegevuskava on seotud. Projekti elluviimisest saab nende põhjal ülevaate.	4
	Projekti eelarve on põhjendatud (nt hinnapakumustega kaetud), ajakava on realistlik. Projekti tulemuste saavutamine on usutav. Tegevused on loogilises järjestuses.	5
Hindamiskriteerium 3 Projekti kestlikkus (10%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas ja mil määral on projekti tulemused elujõulised peale projekti elluviimist? Kas ja kuidas on kaetud objektide majanduskulud, vajalik kliendibaas? 	Tegevused lõppevad projekti lõpuga, investeringuobjekti edasine kasutamine ei ole läbi mõeldud.	1
	Projekti tulemused on vähesel määral kestlikud.	2
	Projekti tulemused on enamjaolt kestlikud.	3
	Projekti tulemused on valdavalt kestlikud, esineb üksikuid küsimusi, tekitavaid aspekte.	4
	Projekti tulemused on arusaadavalt jätkusuutlikud (näiteks teenuse osutamine jätkub ka peale projekti lõppu). Rajatud investeringuobjektide edasine ekspluateerimine on läbi mõeldud ja tõepärane.	5
Hindamiskriteerium 4 Projekti uuenduslikkus (10%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas ja mil määral on tegemist uuendusliku lähenemisega tehnoloogiale, teenusele, tootele, protsessile vms? 	Projekt ei ole uuendusliku iseloomuga	1

	Projekt on uuendusliku iseloomuga taotleja jaoks	2
	Projekt on uuenduslik tegevuspiirkonnas	3
	Projekt on uuenduslik ka väljaspool tegevuspiirkonda.	4
	Projekt on uuenduslik väljaspool Eestit.	5
Hindamiskriteerium 5 Projekti koostöisus (10%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas projekti planeerimine, elluviimine ja/või tulemuste kasutamine toimub koostöös? Kas projekti elluviimise järgselt tekivad koostöösidemed? 	Taotleja viib projekti ellu ilma partneriteta, tulemused on kuuluvad üksnes taotlejale	1
	Projekti elluviimine toimub koostöö oma sektoris/valdkonnas, kaasatud on vähemalt 1 partner	2
	Projekti elluviimine toimub vähemalt kahe sektori koostöös, kes kõik saavad projektist kasu, kaasatud on enam kui üks partner	3
	Projekt viiakse ellu 3 sektori koostöös, kaasatud on enam kui 2 partnerit	4
	Projekt viiakse ellu 3 sektori sisulises koostöös, tulemused on mõeldud kõikidele kasutamiseks.	5
Hindamiskriteerium 6 Projekti rohelisus (5%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas ja kui võrd panustab projekt keskkonna- ja kliimasõbralike sh (bio ja ringmajandus) lahenduste väljatöötamise (sh näiteks kohalike ressursside kasutamine, taastuvenergia rakendamine, taaskasutus, ringmajandus jms.?) 	Projekt ei ole suunatud keskkonna ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamisele.	1
	Projekt panustab keskkonna ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamise vähesel määral.	2
	Projekt panustab keskkonna ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamise osaliselt.	3
	Projekt panustab keskkonna ja kliimasõbralike lahenduste väljatöötamise olulisel määral.	4
	Projekt on keskkonnaseisundit märkimisväärselt parandav, võttes kasutusele pikka aega positiivset mõju avaldavad lahendused.	5
Hindamiskriteerium 7 Taotluse tehniline korrektsus (5%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> Kas taotlus on koostatud korrektselt, s.o osad on omavahel sidusad, vormistus on korrektne ja ajsakohased lisad olemas? 	Taotluse osad ei ole üksteisega loogiliselt seotud, tekst on raskesti mõistetav	1
	Taotluse osad on üksteisega vähesel määral seotud, tekst on ebakorrekne, kuid üldjoontes mõistetav.	2
	Taotluse osad on üksteisega vähesel üldiselt seotud, tekst on enamjaolt mõistetav ja korrektne.	3
	Taotlus on korrektne, esinevad üksikud ebakõlad.	4
	Taotluse osad on omavahel loogiliselt seotud. Taotlus on koostatud igati korrektselt, sisaldades asjakohaseid lisadokumente.	5

Hindamiskriteerium 8 Taotleja taust ja võimekus (15%)	Hindepunktide kirjeldus	Hinne
<ul style="list-style-type: none"> • Kas taotlejal on olemas piisav võimekus projekti elluviimiseks? Seejuures võib võimekuse tõendamiseks olla meeskonda kaasatud vajalike kompetentsidega isik (ud). • Kas taotlejal on piisavalt finantsressursse projekti elluviimiseks, sh. Arvestades võimaliku kallinemisega? • Kas taotlejal on varasem kogemus projektide elluviimisel? • Milline on taotleja renomee – kas esineb maksude tasumise ja/või varasemate projektide elluviimisega? 	Taotleja ja/või tema meeskonnaliikmete võimekus projekti ellu viia on väga väike – varasemad kogemused puuduvad, võimalik kulude suurenemine tingib tõenäoliselt projekti katkestamise, meeskonnaliikmetel puuduvad projekti elluviimiseks vajalikud teadmised ja oskused. Taotlejal on varasemalt esinenud probleeme projektide elluviimisega, maksekohustuste täimise vms-ga.	1
	Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on osaline võimekus projekti ellu viimiseks. Esineb üksikuid varasemaid probleeme.	2
	Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on üldiselt võimekus projekti ellu viimiseks olemas. Varasemaid probleeme ei esine.	3
	Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on varasem kokkupuude projektide elluviimisega, organisatsioonil on piisavalt finantse omafinantseeringu katmiseks, kuigi kallinemine võib põhjustada probleeme. Varasemaid probleeme ei esine.	4
	Taotlejal ja/või tema meeskonnaliikmetel on pikaajaline ja laiapõhjaline varasem kogemus projektide elluviimisel, võimekus tagada omafinantseering ja katta kallinemine, olemas vajalikud teadmised ja oskused projekti tulemuste saavutamiseks. Taotleja renomee on väga hea.	5
Valikukriteeriumite osakaalud: Projekti põhjendatus 25% Projekti realistlikkus 20% Projekti kestlikkus 10% Projekti uuenduslikkus 10% Projekti koostöisus 10% Projekti rohelisus 5% Taotluse tehniline korrektsus 5% Taotleja taust ja võimekus 15%		